

„qualis est Romana, censetur ubique residere: Responde-
tur, quod si hoc est verum *fictione juris positivi* quod Juris-
tis relinquo, non tamen est verum *quoad Deum*.”

IX. Hæc post Cajetanum Fagnanus, qui ad *Cap. QUALITER* eod. num. 13. refert expostulationem Cardinalis de Turrecremata contra Episcopos in Aulis Principum & Curia Romana perpetuo residentes.

„Turpe est, ait, ut Episcopi se inferant ad servitia Impe-
ratoris vel alterius Principis secularis, & deserant causam
„subditorum, & officia devotionis. Hoc non facerent, si
„mortem spirituales timerent, & intelligerent, se redditu-
„tos rationem de ovibus suis Deo summo Judici. Utinam
„etiam de Curia Romana hoc in parte observaretur, in qua
„plures Episcopi conveniunt non devotionis gratia, sed am-
„bitionis spiritu propulsati, ut altiora querant, aut beneficia
„addant beneficiis, aut honores honoribus, utque officia &
„legationes querant, quæ curæ animarum sibi commissa-
„tum adferunt plurimum impedimenti. Utinam summi
„Pontifices considerarent, quanta negligentia circa animas
„committitur ex absentia Prælatorum ab Ecclesiis
„suis.”

Eundem de Episcopis à sua Diœcesi absentibus, & in
Curia Romana honoribus & beneficiis aucupandis intentis,
abusum exagavit sæculo præterito Gentianus Hervetus epi-
pistola ad Salmeronem S. I. in qua introducit Episcopum
alloquentem Pontificem in hæc verba: „Quam verò hoc
„est miserandum & planè deplorandum, quod cum in Ita-
„lia tot sint Diœceses, vix tamen vigesimus quisque Epif-
„copus in sua Ecclesia resideat, & populum pascat! Neque
„verò hoc te fugere potest, Beatissime Pater, cum omnes
„ferè, qui Romæ in Aula tua Magistratus gerunt, & mune-
„ra obeunt, ex eorum sint numero, & diebus festis in tuo
„Sacello tantam eorum videre possis multitudinem, ut ferè
„ex ea iustus concubiti possit exercitus.”

Cardinalis Bellarminus proponens Clementi VIII. quæ-
dam in Ecclesia reformanda, inter cætera residentiam Epif-
coporum quoque urgebat præcipue eorum, qui ad lon-
gum tempus à Diœcesibus suis absunt ob Nuntiaturas eis à
Pontifice demandatas; vel ob negotia & munia politica, qui-
bus sunt implicati; aut denique, ob officia & ministeria in
Curia Romana, quæ per alios quàm Episcopos exerceri
possunt. Quin tamen ad tempus aliquod ex justa causa Pon-
tifex Episcopos à residentia eximere queat, non dubitabat
Bellarminus: „Fateor quidem, ait, aliquos Episcopos à re-
„sidentia per obedientiam excusari: neque istud inficior
„summum Pontificem certis de causis, atque ad tempus
„Episcopos aliquos à residentia eximere. Sed nescio, an Deo
„placeat, ut tantis numeris Episcoporum tam longo tem-
„pore cum tanto animarum detrimento, à propriis Eccle-
„siis absint: quos certè suo muneri satisfacere non posse per-
„spicuum est.”

Illud præterea indubitatum est, causam absentia: eò debe-
re esse majorem & urgentiorem, quo absentia est diutur-
rior.

X. „Quoniam autem, qui aliquantisper tantum absunt,
„ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia
„statim revertuntur: Sacrosancta Synodus (Tridentina)
„vult, illud absentia: spatium singulis annis sive continuum,
„sive interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto de-
„bere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi
„rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis
„detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientia: re-
„linquit, quam sperat religiosam & timoratum fore, cum
„Deo corda pateant. Cujus opus non fraudulenter agere,
„suo periculo tenentur.”

XI. Concedit ergo Synodus, conformiter ad veteres
Canones, ut Episcopus aliquantisper abesse queat, si ni-
mum fuerit iusta causa, quæ absentiam postulet; idque
etiam ad duos vel tres menses; quia & in hac duorum aut
trium mensium absentia iustam causam requirit Synodus,

ita tamen ut ipsorummet Episcoporum conscientia: relin-
quat, num iusta ac sufficiens subit causa temporis illius ab-
sentiam postulans; ipsique secum expendant, num eam co-
ram summo Pastore, cui de cura suarum Ovium exactam
rationem reddere tenebuntur, sufficientem probare pote-
runt.

XII. „Interim ipsos admonet, & in Domino horta-
„tur, ne per illius temporis spatium *Dominici Adventus*,
„*Quadragesima*, *Nativitatis*, *Resurrectionis Domini*,
„*Pentecostes*, item & *Corporis Christi* diebus, quibus reſci
„maximè & in Domino gaudere Pastoris præsentia: Oves
„debeant, ipsi ab Ecclesia sua *Cathedrali* illo pacto absint;
„nisi Episcopalia munia in sua Diœcesi eos aliò vo-
„cent.”

XIII. Illud etiam cogitent Episcopi à Grege suo iusta de
causa absentes, ut si corpore adesse nequeant, affectu tamen,
& curâ, quantum fieri potest, semper adsint; ad exemplum
S. Augustini, qui de sua absentia ita ad Clerum & populum
Hipponensem scribit: „Peto Charitatem vestram, & per
„Christum obsecro, ne vos mea contristet absentia *corpo-*
„*rals*. Nam *Spiritus & cordis affectu* puto vos non dubi-
„tate nullo modo me à vobis posse discedere: quamvis me
„amplius contristet, quàm forte vos ipsos, quod infirmitas
„mea sufficere non potest omnibus curis, quæ de me exi-
„gunt membra Christi, quibus me & timor ejus, charitas
„servire compellit.”

XIV. Hæc Augustinus *Epist. 122.* qui *Epist. 128.* ad
Honoratum fusè inquit, & doctè ac piè resolvit, quan-
do Episcopis, aliisque Pastoribus ob imminens persecu-
tionem fugere liceat; atque in primis hanc assignat regu-
lam: „Fugiant omnino de civitate in civitatem, quan-
„do eorum quisquam *specialiter* à persecutoribus quæ-
„ritur, ut ab aliis, qui non ita requiruntur, non detera-
„tur Ecclesia, sed præbeant cibaria servis suis, quos ali-
„ter vivere non posse noverunt. Cum autem *omni-*
„*um*, id est Episcoporum, Clericorum, & Laicorum est
„commune periculum, si qui aliis indigent, *non dese-*
„*ranur ab his quibus indigent*. Aut igitur ad loca mu-
„nita omnes transeant, aut qui habent remanendi neces-
„sitate, non relinquatur ab eis, per quos illorum est Ec-
„clesiastica supplicanda necessitas, ut aut pariter vivant,
„aut pariter fuſerant, quod eos Patrefamilias volet per-
„peti.”

Post hæc sermonem vertit ad eos, „Qui sibi putant in-
„differenter obtemperandum esse præcepto, ubi legunt; *de*
„*civitate in civitatem esse fugiendum*; & mercenarium
„non exhorrent, qui videt lupum venientem & fugit, quo-
„niam non est ei cura de ovibus. Cur, inquit, non istas duas
„Dominicas verasque sententias, unam scilicet, ubi fuga si-
„nitur aut jubetur, alteram, ubi arguitur atque culpatur,
„sic intelligere student, ut inter se reperiantur non esse con-
„trariæ, sicut non sunt? Et hoc quomodo reperitur, nisi ar-
„tendatur, quod jam superius disputavi, tunc de locis in
„quibus fuimus, premente persecutione fugiendum esse
„Christi ministris; quando ibi aut *plebs Christi non fuerit*,
„cui ministraret, aut etiam fuerit, & potest impleri *per ali-*
„*os* necessaria ministerium, quibus eadem non est causa
„fugiendi.”

Sed forte quis dicat, „Ideo debere Dei ministros fugere
„talibus imminens malis, ut se pro *utilitate* Ecclesiæ
„temporibus *træquillo* servent.” Responder Augustinus: „*Reſtè* hoc fit à quibusdam, quando non desunt
„alii, per quos suppleatur Ecclesiasticum ministerium, ne
„ab omnibus deseratur; quod fecisse Athanasium supra dixi-
„mus. . . Sed quando est *commune* periculum, magisque
„timendum est, ne quisquam id facere credatur, non *consu-*
„*lendi* voluntate, sed *timore moriendi*, magisque *fugiendi*
„*ob se exemplo*, quàm *vivendi proſit officio*, nulla ratione fa-
„ciendum est.”

XV. Hæcenus Augustinus; quæ forsitan nonnullis
vide-

videbuntur hodie rarò aut nunquam locum habere; utpote
Tyrannorum persecutione haud fervente; at cum eodem
Doctore advertamus, Pastorem illum etiam esse mercena-
rium & specialiter fugere, qui publicos peccatores, & in gre-
ge grassantes arguere timet; „ne scilicet perdat quod *seſta-*
„*ur humana amicitia commoditatem, & inimicitiarum*
„*humanarum incurrat molestiam*, tacet, non corripit. Ecce
„Lupus cui guttur apprehendit: diabolus fideli adulterium
„persuasit, *tu taces*, non increpas: ò mercenarie, Lupum
„venientem vidisti & fugisti, Respondet fortè & dicit, *Ecce*
„*hic sum, non fugi. Fugisti, quia tacuisti: tacuisti, quia ti-*
„*muisti*. Fuga animi timor est. Corpore stetit, spiritu fu-
„gisti.” *Tract. 46. in Joan. n. 8.*

XVI. Hanc spirituale fugam, frequenter non minus
perniciosam quàm corporalem, si serjò expenderit, facile
deprehendimus plurimos hodie mercenarios esse, qui viden-
tes Lupum venientem, imò & in grege suo crudeliter gra-
ssantem fugiunt, id est *tacent*; idque hoc prætextu, quod lu-
pulis se opponendo, vitia arguendo, peccantes pro merito in-
crepando & puniendo, Magnatum vel Principum indigna-
tionem incurrant; atque ita idoneos se reddant, ut *proſint*
gregi suo.

CAPUT VII.

Præcipuum munus Episcoporum est Prædicationis
verbi Dei.

- 1 *Apostoli arbitrati sunt præcipuum munus suum esse*
prædicare verbum Dei.
- 2 *Quare Apostoli per se officium prædicandi, & per alios*
officium baptizandi obirent?
- 3 *Synodus Tridentina iteratò declarat Episcopos per se*
iplos teneri ad prædicandum verbum Dei.
- 4 *Idem fortiter inculcat S. Carolus.*
- 5 *Eandem obligationem urgent Synodi Belgica.*
- 6 *Nulla consuetudo Episcopos ab hac obligatione exi-*
mere potest.
- 7 *Non sufficit ad satisfaciendum huic obligationi ali-*
quoties per annum publice concionari.
- 8 *Episcopi præcipue intendere debent, ut populus ritè sit*
instructus.
- 9 *Instructioni Cleri & populi servare possunt Instructi-*
ones & Epistola Pastorales.
- 10 *Hoc egregie præstitit S. Carolus.*
- 11 *Expenditur Epistola ejus Pastoralis pro orationis in*
communi agenda instituto, in singulis famulis tempore
vesperino instituenda.
- 12 *Notanda ejus Epistola pro tempore Adventus &*
Quadragesima.
- 13 *Episcopus nihil omittere potest, quod ad instructionem*
populi sit necessarium.

Præcipuum Apostolorum officium esse mi-
nisterium verbi, sive prædicationem Evan-
gelii, sicut declarant Apostoli, dum convo-
catâ multitudine Discipulorum dixerunt:
„Non est æquum nos *derelinquere ver-*
„*bum Dei*, & ministrare mensis. Considerate ergo fratres,
„vires ex vobis boni testimonii septè, plenos Spiritu Sancto,
„& sapientiâ, quos constituamus super hoc opus. Nos verò
„orationi, & ministerio verbi, instantes erimus. *Act. 6.*

Et Apostolus Paulus auctacter pronuntiat, *non misit me*
Dominus baptizare, sed prædicare. I. Corinth. 1. v. 18. Et
quid rursus aliud indicat vehemens ejusdem Apostoli ad hoc
opas in persona Timothei exhortatio & adjuratio: *Tesificor*
coram Deo, & Jesu Christo, qui iudicaturus est vivos &
mortuos, per adventum ipsius, & regnum ejus: prædica-
verbum, inſta opportune, importune: argue, obsecra, in-
crepa in omni patientia, & doctrina. 2. Ad Timoth. 4.

II. Hinc S. Thomas advertit, „Quod utrumque officium,

„scilicet *docendi & baptizandi*, Dominus Apostolis injun-
„xit, quorum vicem gerunt Episcopi: aliter tamen & aliter.
„Nam officium docendi commisit eis Christus, ut ipsi illud
„per se exercerent tamquam *principaliſſimum*. . . Officium
„autem *baptizandi* commisit Apostolis, ut per alios exer-
„cendum. . . Et hoc ideo, quia in baptizando nihil operatur
„meritum & sapientia ministri, sicut in docendo. . . 3. *parte*
q. 67. art. 2. ad 1.

III. Utque infinita propè Patrum & Canonum dicta &
Decreta, quæ hanc Episcoporum obligationem vehemen-
tissimè urgent, sileam, Synodus Tridentina duobus locis ite-
ratò inculcatum voluit; „Prædicationem Evangelii, sive
„prædicationis *munus* esse Episcoporum *præcipuum*; cof-
„que teneri *per se ipsos*, si legitime impediti non fuerint, ad
„prædicandum sanctum JESU CHRISTI Evangelium. . .
Seſſ. 5. cap. 2. & Seſſ. 24. cap. 4. De Reform.

IV. Sanctus Carolus fidelissimus Concilii Tridentini exe-
cutor in sua prima Provinciali Synodo *parte 1. tit. 6.* ita lo-
quitur: „Apostoli in quorum locum Episcopi successerunt,
„satis nobis aperuerunt, *verbi Dei prædicationem esse præ-*
„*cipuum* illorum munus, qui in Episcopali Sede collocantur.
„Quamobrem nos auctoritate Sacrosancti Trid. Con. &
„veterum PP. secuti, in Domino Episcopos hortamur, ut *to-*
„*to pectore* in hanc curam incumbentes, greges sibi com-
„missos *ipsismet*, præsertim in Ecclesia sua, *verbo Dei pas-*
„*cant*. Quod si *levi* de causa, aut quodam *animi languore*
„impediti non fecerint, sciant sibi prætermitti necessarij of-
„ficij, Judici Deo præcipue rationem esse reddendam. Sin
„autem se interdum verè impeditos cognoverint, per viros
„idoneos, ex præscripto ejusdem Concilii deligendos, hoc
„munus studiosissimè populo præsentent.

V. Non minus hanc obligationem urgent Patres Synodi
P. II. Cameracensis *tit. 17. c. 2.* „Et quia inter munia Epif-
„copalia potissimas partes sibi meritò vendicat prædicationis
„verbi Dei, & ab Apostolis memoria: proditum sit, non esse
„æquum ipsos relinquere verbum Dei, & ministrare men-
„sis, quantum fieri poterit, diligentiam adhibere studebunt
„Episcopi, ut negotiis secularibus sese expediant, etiam re-
„gimini Episcopalis maximam partem doctis & prudenti-
„bus viris committendo, & rerum temporalium admini-
„strationem Oeconomis fideli concedendo ut prædicationi-
„nis officio sibi proprio liberius vacare possint. Quod si
„legitime impediti per se ipsos id præstare non possint, alios
„viros doctos tum in suis Ecclesiis Cathedralibus, tum in
„aliis suæ Diœcesis deputent, qui eorundem nomine hoc
„assidue præstent, saltem quoad dictas Cathedralis solem-
„nioribus festis & tempore adventus & quadragesimæ, ut
„minimum ter in septimana; horam autem cum ipsemet
„Episcopus concionatur sibi commodiorem præscribere
„possit, non obstantibus quibuscumque.

Et Synodus P. II. Mechliniensis *tit. 16. c. 3. ait*, „Inter cætera
„meminerint Episcopi oneris prædicationis Verbi Dei.

VI. Nulla proinde consuetudo, nulla contraria multo-
rum praxis Episcopos ab hoc munere prædicationis eximere
potest; sed eadem indispensabili lege, qua salutem subditorum
suorum procurare tenentur, eadem hoc prædicationis offi-
cium eisdem impendere jubentur: quia, ut ait Concilium La-
teranense III. sub Innocentio III. in *c. 15. & De offic. Ordin.*
„inter cætera, quæ spectant ad salutem populi Christiani
„*pabulum Verbi Dei per maxime* sibi noscitur esse neces-
„*sarium*; quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali ci-
„bo nutritur.

Unde illud S. Ambrosii de semetipſo: *Officium docendi*
nobis imposuit Sacerdotii necessitudo. Lib. 1. Offic. cap. 1.

Synodus quoque Tridentina *Seſſ. 23. cap. 1. De Reform.*
declarat, PRÆCEPTO DIVINO *mandatum esse omnibus*,
„quibus *animarum Cura commissa est*, oves suas agnosce-
„re. . . *verbiq; Divini PRÆDICATIONE pascere*.

Nequaquam ergo (uti etiam rectè advertit Fagnanus ad
Cap. INTER CÆTERA & De officio Ordinarum num. 12.) in
his Episcopi possunt se excusare in vim contrariæ consue-
tudinis;

tudinis; quia cum sit contra praeceptum Divinum, nila consuetudo reputari debet pro corruptela & abusu.

VII. Verum cum praecipuus scopus hujus Pastoralis & Episcopalis muneris sit, debita populi instructio, id est, ut de omnibus, quae ad salutem consequendam scitu sunt necessaria, sit plene instructus, Episcopus huic suo muneri haud satisfaciet, si v.g. aliquoties per annum publice ex cathedra concionetur; sed vel praecipue in hoc totis viribus incumbere debet, ut populum sibi commissum per se, quantum potest, alioque instruat.

VIII. Hinc illae Sanctorum ac zelorum Episcoporum non tantum frequentes ad populum & Clerum publicae conciones & exhortationes, sed etiam continuae per vicus & civitates visitationes, & cursationes, ut de populi & Cleri debita instructione informarentur, ac mediis opportunis, ubi defectum invenissent, providerent.

IX. Hinc quoque similitum Episcoporum Epistolae Pastorales pietate doctrinaque refertae, quibus totam Diocesim longe lateque diffusam indelineret quodammodo de praecipuis Religionis Mysteriis, & hominis Christiani Officiis instruebant.

Huc quoque referri possunt Instructiones, quas ad Cleri praecipue directionem emittebant & publicabant; ut hoc modo omnes non uno tantum tempore, certisque diebus, aut uno loco, sed semper & ubique, quantum possibile erat, instruerent, & normam vivendi praerent.

X. Ex hoc Episcopali & vere Apostolico zelo, quo in suorum salutem ferebatur S. Carolus, prodierunt totae ejus doctrinae & piissimae Instructiones & Epistolae Pastorales, quas in magna copia exhibent Acta Ecclesiae Mediolanensis, dignae ut ab omnibus, praesertim Ecclesiasticis, legantur & rummentur.

XI. Inter has vero valde notanda est, quam pro orationis in communi deinceps agende instituto, quae in singulis famulis ferotinis horis fieri poterit, emittatque per omnes suae diocesis parochias publicari fecit. Hic verus animarum zelator vivaciter ob oculos ponit orandi necessitatem atque una utilitate praecipiam orationis in communi recitatae: atque eum in finem mandat: „in civitate Mediolanensi, media hora circa noctis initium (id est circa vesperam) pulsetur campana in Ecclesia nostra majori aliiisque, & ut in universa Diocesi idem a singulis Pastoribus eadem hora observetur.

„Quamobrem adhortamur, pergit Carolus, paternoque animo omnes, & singulos rogamus in Domino, ut eo ipso quo campana signum pro oratione audierint, quilibet domum suam devotè se conferat, eadem mente, qua credat non posse se nisi ex pietatis Christianae aëvo & Religionis injuria ex tot diei horis tam pusillum temporis, ut seipsum colligat, & mundi hujus negotiis plene vacuo animo pro sua salute Deum alloquatur, non impendere. Patresfamilias, quorum cura & periculo non propria modo, sed & domesticorum animae committuntur, omnes de sua familia ad hanc orationem convocent, ita ut nulli servo, aut ancillae, filiis, alii vè ab ea abesse las sit.

Post haec subjicit materiam circa quam ipsi orantes tempore hujus orationis occupari queant, atque deinde summarium adjungit quo modus ritulque habendae hujus orationis laus exponitur; ac inter caetera monet, quod „cum officibus, & officinarum Magistris, eorum famulis, & conductiis operariis difficile sit, se tum domum suam recipere, poterunt in ipsis officinis operumque locis sese pro oratione quam ibi habebant colligere, magistrorumque erit subditos artifices, tyrones, operariosque in suis aedibus dirigentes; ut hoc quadrantis spatio vacent orationi praestare.

Optat quidem ut communis haec oratio ab omnibus simul eodemque tempore ad pulsum campanae observetur; sed tamen si ob domesticum impedimentum haberi eo tempore nequeat, nequaquam tamen omittatur; sed hora proximè sequenti instituat, atque ad quadrantem saltem duret.

Hoc pium ac salutare Caroli institutum multum laudans Gregorius XIII. atque desiderans ut illud etiam extra Diocesim Mediolanensem longè lateque diffunderetur, plures indulgentias huic orationis exercitio incumbenibus elargitus est; quae Bulla Indulgentiarum una cum praedicta Epistola Pastoralis refertur in Actis Ecclesiae Mediolanensis parte 7. pag. 906. & sequentibus, edit. Lugdunensis anni 1683.

Deinde sequuntur Instructiones pro oratione sine intermissione, non minus pia ac salutaris; ubi inter calamitates quarum causa haec oratio habetur, reponit hanc: „Pro persecutionibus & damnis, quae ab haereticis Gallia & Belgium sustinent, cum tot animarum detrimento, sanctique nominis Dei dedecore.

Quidni ergo jure merito plures civitates, atque praeter caeteris haec Lovanientis hunc in Patronum assumant, eumque speciali cultu & fiducia colant & invocent, qui etiam vivens Belgii nequaquam oblitus est; & cujus precibus forsitan debeamus, quod in Catholica fide conservati simus.

XII. Quia vero tempore Adventus & Quadragesimae praecipue populus debet a suis Pastoribus instrui & ad pietatis exercitia excitari; epistolae Pastorales per universam suam Diocesim misit, populoque praelegi iussit, quibus mysteria huius temporibus praecipue recolenda proponit, variaeque Christianae pietatis opera, quibus tempora illa utiliter traducantur, praescribit; quae lectu dignissima cum aliis multis instructionibus & Epistolis Pastoralibus in citatis Actis referuntur.

XIII. Muneris ergo Episcopalis est, nihil omittere quo minus populus sibi commissus iacta ea quae necessaria sunt, ut salutem aeternam in aequi, & poenas aeternas evadere queat; possitque ipse consummatione sui cursus in tante dicere ad gregem sibi commissum ad exemplum Apostoli: Vos scitis quomodo nihil subtraxerim, utilium, quo minus annuntiare vobis, & docerem vos publice & per domos... nec facio animam meam pretiosorem quam me, dummodo consummem cursum meum & ministerium verbi, quod accepti a Domino Jesu, testificari Evangelium gratia Dei.

CAPUT VIII.

Nullus sine auctoritate Episcopi publicè praedicare potest.

1. Olim nullus nisi ex speciali commissione Episcopi verbum Dei populo annuntiare poterat.
2. Sicuti cura animarum, ita auctoritas praedicandi ab Episcopo in inferiorem Clerum diffunditur.
3. Synodus Tridentina supponit neminem posse annuntiare publice Verbum Dei, nisi auctoritate Episcopi.
4. Episcopus legitime impeditur deputat Concionatorem, qui ejus vices suppleat in Ecclesia Cathedrali, non obstante etiam consuetudine immemoriali.
5. Pallit in Ecclesiis Cathedralibus, qua simul sunt Parochiales.
6. Etiam Parochi auctoritate Episcopi verbum Dei annuntiant.
7. Olim auctoritas concionandi in omnibus Presbyteris erat revocabilis ad voluntatem Episcopi.
8. Aliud hodie obtinet respectu Parochorum: & quare?
9. Episcopus nequit hodie pro libitu Parochum suspendere a concionibus.
10. Parochis legitime impeditis aut non sufficientibus, Episcopi est mittere concionatores.
11. Episcopi quoque est mittere Concionatores pro Adventu & Quadragesima, etiam si esset contraria consuetudo.
12. Consuetudo tamen immemorialis potest nominationem Concionatorum ad alios, etiam laicos transferre.
13. Quae de nominatione Concionatorum dicta sunt, probantur per Arresta Regia, & notoriam praxim Belgii.
14. Jus nominandi Concionatorem est simile juri patronatus ad beneficia Ecclesiastica.

15. Super approbatione Regularium magna fuit inter Patres Concilii Tridentini concertatio.

16. Distinctio facta est inter Regulares concionantes in Ecclesiis suorum Ordinum, & concionantes in Ecclesiis non suorum Ordinum.

17. Haec distinctio non placuit Episcopo Felusano; eique in oratione publica multa opposuit.

18. Juxta Decreta Synodi Tridentina nequeunt Regulares etiam in Ecclesiis suorum Ordinum sine tacita saltem Episcopi licentia concionari.

19. Praxis S. Caroli circa licentiam concionandi indulgentiam Regularibus in Ecclesiis suorum Ordinum.

20. Synodus Bivricensis requirit licentiam Episcopi ut Regulares concionari possint in Ecclesiis suorum Ordinum.

21. Facultas concionandi data Secularibus aut Regularibus non habentibus Beneficia Curata potest pro arbitrio Episcopi restringi ac etiam revocari.

22. Parochi Regulares ad concionandum admittere non possunt, nisi exhibita licentia Ordinaris in scriptis.

23. Episcoporum est intendere Concionatoribus, nec Judices Regii impedire eos possunt in capienda informatione super doctrina ab illis proposita.

24. Proposicio, qua Judicibus Regis attribuitur potestatem approbandi Concionatores in defectum Episcopi, censurata.

I. Um primis Ecclesiae saeculis soli Episcopi sermonem ad populum habuerint, à multis in controversiam & quaestionem revocatum fuit. Illud equidem expeditum est, praedicandi munus pleno jure exercere, tamquam potestatem Apostolici muneris partem, Episcoporum esse proprium; neque illud unquam Presbytero, aut Diacono, aut cuivis de Clero sine Episcopi auctoritate licuisse. Quod observans Balsamon ad Canonem 64. Trullanum ait: „Populum Domini docere, & Divina Decreta interpretari, solis Apostolicis à Divina Spiritus gratia concessum est, & iis quibus ab his permissum est.

Et ad Canonem 19. Trullanum notatum vult, „Quod populum docere solis Episcopis datum est, & magna Ecclesiae Doctores Patriarchae jure docent. „Hoc est, ex commissione & auctoritate Patriarchae.

Ita ex commissione Valerii Hipponensis Episcopi S. Augustinum adhuc Presbyterum ad populum sermonem habuisse testis est Possidius in ejus vita c. 5. Et de S. Chrysolomo in ordine Presbyteratus constituto refert Palladius: „Agebat vices Episcopi in praedicatione verbi Dei, omniumque corda mirabili facundia Scripturarum dulcedine ornatà ad se rapiebat.

II. Quemadmodum enim omnis animarum Cura & Sacerdotii plenitudo penes Episcopos, atque ab his in inferiores Clerum diffunditur; ita quoque praedicandi auctoritas, quae Sacerdotii & Pastoralis officii praecipua portio est, tota & plenariè penes Episcopos est, atque ab his in alios inferiores ministros diffunditur; qui, nisi auctoritate ab Episcopo accepta, id muneris obire non possunt.

Unde Synodus Lateranensis sub Innocentio III. in Cap. 15. De Offic. Ordinar. & renovatur à Synodo Tridentina Sess. 5. c. 2. De Reform. advertens, „Episcopis non sufficere, per se ipsos ministrare populo verbum Dei maxime per amplas Dioceses & diffusas, generali constitutione sancivit, ut Episcopi viros idoneos ad Sanctae Praedicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum (cum per se iidem nequiverint) sollicitè visitantes, eas verbo aedificent, & exemplo.

III. Et Synodus Tridentina Sess. 24. cap. 4. De Reformat. mandat, „ut in Ecclesia sua ipsi Episcopi per se, aut si legitime impediti fuerint, per eos quos ad Praedicationis munus assumunt, in aliis autem Ecclesiis per Parochos, sive iis impeditis, per alios ab Episcopis impensis eorum qui eas praestare vel tenentur, vel solent, deputandos in civitate, aut in

quacumque parte Diocesis, censentur expedire. „ Supposuit ergo Synodus Tridentina Episcoporum proprium esse, verbum Dei populo annuntiare, neque alios id nisi ex auctoritate & missione ab Episcopis accepta praestare.

IV. Et quidem in Ecclesia sua propria Cathedrali, Episcopus legitime impeditus per se praedicationis munere fungi nequeat, ipsius est Concionatorem eligere, & deputare; & ita quidem, ut nec Canonici sive Capitulum, nec alius quispian illius deputationi se immiscere queat; tamen si etiam essent in possessione immemoriali deputandi Concionatorem, quam sustulisse Synodum Tridentinam non semel respondit S. Congregatio, uti refert Fagnanus ad Cap. INTER CAETERA De Off. Ordinaris.

Neque quidquam hac in parte exemptio Capituli juvare potest: atque ita pro Episcopo Cathalaunensi contra Capitulum licet exemptum judicavit Senatus Parisiensis teste Renato Choppino Lib. 1. de S. Pol. tit. 5. n. 8.

V. Si tamen Cathedralis simul sit Parochialis; atque in ea soleat per Parochum verbum Dei, quemadmodum in aliis Ecclesiis Parochialibus annuntiare, exceptis quibusdam diebus solemnioribus Episcopo reservatis, eo casu circa deputationem Concionatoris observandum, quod Synodus Tridentina circa deputationem Concionatorum in aliis Ecclesiis, quam Cathedralibus, decrevit.

VI. Vult itaque, ut Episcopi legitime impediti aut non sufficientes ut per se toti suae Diocesi verbum Dei annuntient, id praestent in aliis Ecclesiis distinctis à Cathedrali per Parochos.

Hinc patet, Parochos vice quodammodo & auctoritate Episcopi verbum Dei annuntiare.

VII. Et sane si pristinam Ecclesiae disciplinam attendamus, nemo Presbyterorum Concionari sive verbum Dei populo annuntiare poterat, nisi ex speciali commissione Episcopi; idque dependenter ab ejus voluntate & nutu; adeo ut penes Episcopum esset libera facultas, auctoritatem concionandi, quando ei visum esset, renovare; ac hodie postquam officia & ministeria Ecclesiae in Beneficia ac dignitates transivere, non eadem mansit Episcoporum auctoritas seu libertas.

VIII. Parochi quippe aliique Beneficia curata possidentes; vi suorum Beneficiorum juxta modernam disciplinam jus quasi ordinarium & perpetuum accipiunt; ita ut, titulo sui Beneficii jure proprio & ordinario exercent ea omnia, ad quae vi sui Beneficii obligantur.

Itaque Parochus caeterique Beneficia curata possidentes, accipiunt quidem, etiam secundum hodiernam disciplinam, institutionem Canonicam atque curam Animarum ab Episcopo; atque eatenus jus Concionandi, quod praecipue ad curam Animarum pertinet, ab Episcopo in ipsos derivatur, ac institutione seu cura Animarum semel accepta, jam jure sui Beneficii, quod est jus perpetuum, functiones Beneficio suo annexas perfolvunt.

IX. Sicut ergo Episcopus non potest illum, spectatà modernà disciplinà, pro libitu, nullo juris ordine servato, privare Beneficio; ita nec liberum est Episcopo, pro suo arbitrio suspendere aut impedire à functionibus Beneficio suo essentialiter annexis, qualis est, Verbum Dei populo annuntiare.

Quod etiam non obscure innuit Synodus Tridentina, dum vult, ut Episcopi legitime impediti, in aliis Ecclesiis à Cathedrali distinctis, per Parochos Divinam legem annuntiant; his autem impeditis per alios ab ipso deputandos: sat indicans, Episcopos debere Parochos tamquam Ordinarios, sed subalternis Verbi Dei praedicationibus, permittere ejusdem praedicationem; neque aliis eam posse committere, nisi dum ipsi Parochi legitime fuerint impediti.

X. Parochis autem legitime impeditis, Episcopi est deputare & eligere concionatores; idque per totam Diocesim, & quidem impensis eorum qui eas praestare tenentur vel solent.

Unde etiam hodie ex Decreto Concilii Tridentini, Episcopus habet fundatam intentionem deputandi & mittendi concionatores, qui in civitate, aut in quacumque parte